

MEŽS – tie nav tikai koki

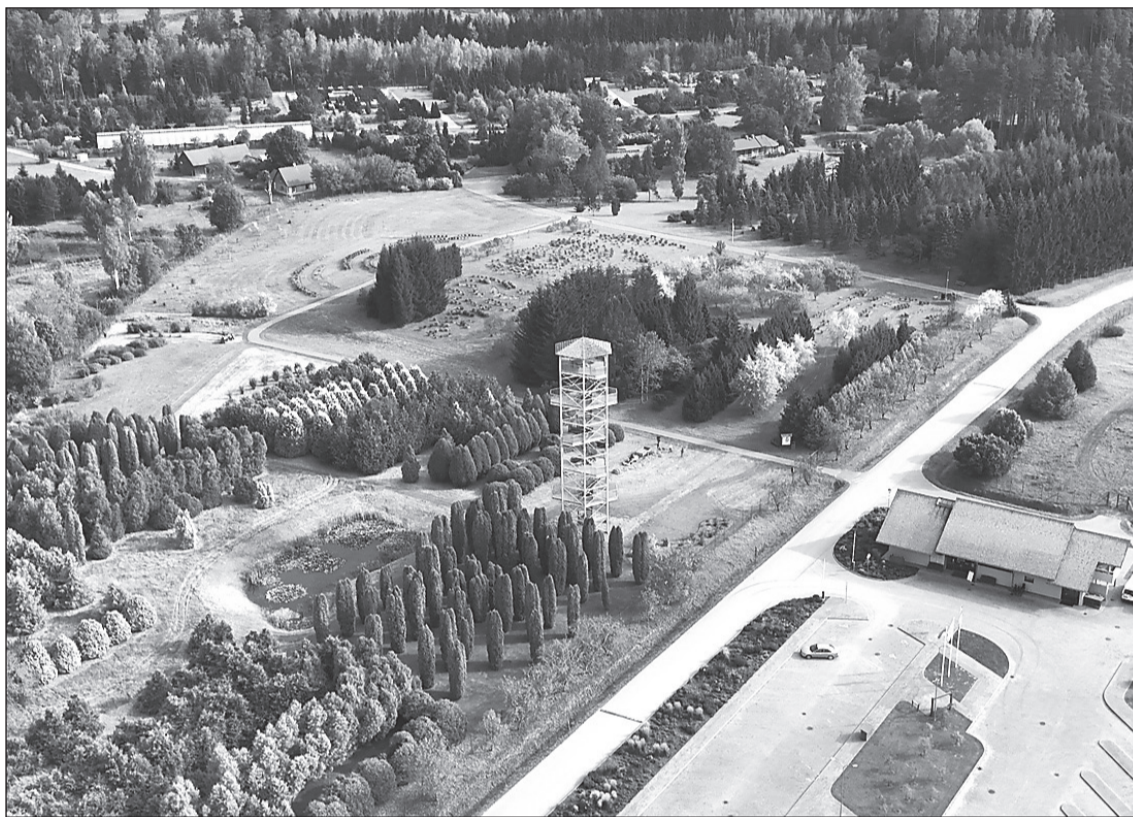
Sabiedrības informēšana par mežsaimniecības aktualitātēm reģionālajā laikrakstā "STARS"

Arborētums priecē ar augu daudzveidību

LVM Kalsnavas arborētums nākamajā gadā atzīmēs piecdesmit gadu jubileju. Tolaik tika meklēta un atrasta visaukstākā vieta Latvijā, ar skarbiem klimatiskajiem apstākļiem, lai pieradinātu un novērotu svešzemju kokaugus. Kā tie jūtas pie mums, vai tie var izdzīvot un ir spējīgi augt. Kalsnava bija piemērota vieta. Tāpat arborētuma svarīgs uzdevums – būt par mātes dārzu kokaudzētāvam, lai pavairotu stādus.

Šobrīd LVM Kalsnavas arborētums tiek pielīdzināts trešajam botāniskajam dārzam Latvijā. Šeit ir ļoti bagātīga kokaugu kolekcija, un ar to iepazīstina Liene Opincāne, LVM Kalsnavas arborētuma dendroloģe.

– Arborētuma definīcija ir zinātniski pamatota kokaugu kolekcija, viss par un ap kokiem. Mums ir arī izņēmumi – ziedošās kolekcijas, piemēram, karalienes peonijas. Mēs varam lepoties, jo ir vairāk nekā 400 šķirņu, – prieku pauž Liene Opincāne. – Protams, mēs joprojām nodarbojamies ar novērošanu, zinātni. Strādājam pie izglītošanas, aicinot arī dendroloģijas entuziastus, ekspertus braukt aplūkot mūsu kokaugus. Tāpat dārzs ir atvērts tūrismam. Tūristiem, protams, populārākas ir mūsu ziedošās kolekcijas – rododendri, hortenzijas, peonijas, ceriņi. Rododendru kolekcijā ir vairāk nekā divi simti dažādību.

Kalsnavas arborētuma plašajā teritorijā aug visdažādāko šķirņu un sugu augi.

Varam lepoties ar Latvijas selekcionāra Kondratoviča un citu radītām šķirnēm. Šobrīd daiļdārza modē ir hortenzijas. Arī mums ir ļoti krāšņs hortenziju dārzs, kurā ir liela skaraino hortenziju kolekcija. Pirms dažiem gadiem pārmaiņas piedzīvoja ceriņu

dārzs. Šobrīd ceriņu kolekcija vēl ir jauna un tai ir jāsaspara, lai koši ziedētu, bet šajā pavasarī bija arī ziedi. Mēs īpaši izceļam Latvijas selekcionāra Upīša radītās ceriņu šķirnes un esam ieguvuši lielu kolekciju.

Tāpat kā botāniskie dārzi, arī

Kalsnavas arborētums piedalās starptautiskajā sēkļu apmaiņā.

– Tas nozīmē, ka ar simbolisku sēkļu daudzumu varam apmainīties ar visu pasauli. Esam izveidojuši sarakstu, kas tiek nosūtīts sadarbības dārzēm, tādā veidā savā starpā pasūtām

dažādas sēklas un iegūstam arī dažādus retumus. Mūsu zinātniski pamatotajai kokaugu kolekcijai katrs koks, kas tiek iestādīts, tiek pierakstīts, piešķirts sēkļu numurs, kas tālāk tiek reģistrēts lielā sēkļu grāmatā. Katrs kociņš ir arī digitalizēts. Katru gadu ir inventarizācija un ir jāatskaitās, kas ir gājis bojā, kas nācis klāt. Arborētumā ir vairāk nekā divi tūkstoši dažādību, – pastāsta dendroloģe. – Mūsu mazajā Latvijā ļoti labi var redzēt, kā klimats iespaido svešzemniekus dažādās valsts teritorijās. Klimatiskie apstākļi ietekmē gan kokauga izskatu, gan citus aspektus – zied vai nezied, augļi gatavojas, vai nē, un citus. Ir daži svešzemnieki, kuri pielāgojas, aklimatizējas, lai izaugtu tā, lai būtu spējīgi turēties preti mūsu salam. Ir tādi, kuri ļoti labi iedzīvojušies pie mums, bet mēdz būt, ka neizdzīvo. Tomēr gribas teikt, ka klimats kļūst siltāks un svešzemnieki iedzīvojas pie mums, ja tiek atrasta siltāka vieta, aizvējā, tad tas var izdzīvot arī mūsu klimatiskajos apstākļos. Es vienmēr saku, ka uz arborētumu jābrauc katru mēnesi, jo tas nepārtraukti mainās. Kaut kas zied, kāds augs jau krāsojas, cits nogatavina augļus. Ziemā tik skaisti izskatās piesnigušās egles! Šī augu dažādība un to dažādās attīstības fāzes nepārtraukti mainās.

Miers arborētumā un citādas emocijas caur pasākumiem

LVM Kalsnavas arborētums nav tikai vieta, kur doties ekskursijās, lai aplūkotu augu daudzveidību. Tā ir vieta, kur smelties iedvesmu, atpūtinātu prātu, izzinātu, izpētītu un baudītu arī kultūras pasākumus.

Gatis Teilis, LVM Kalsnavas arborētuma tūrisma informācijas centra vadītājs, iezīmē plašo aktivitāšu piedāvājumu: – Kalsnavas arborētums Madonas novada kontekstā ir liela zaļā skatuve, kurā norit daudz un dažādi kultūras pasākumi. Dabas mierīgais ritējums iet roku rokā ar kultūras programmām. Cilvēki, braucot uz arborētumu, vēlas iegūt dažādu emociju buķeti. Viena pamatlieta ir par un ap kokaugiem un to dažādību, bet arvien vairāk kopā ar kolēģiem cenšamies iedzīvināt kultūras aktivitātes. Tie ir tradicionālie pasākumi, bet ir jādodom arī jauni notikumi. Mūsu unikalitāte ir vide, kas ir tik ļoti dažāda, un dzīvā skatuve katru reizi ir pilnīgi citāda.

Lūkojoties uz notikumiem LVM Kalsnavas arborētumā gada griezumā, Gatis Teilis pastāsta: – Aktivākais laiks arborētumā ir

Gatis Teilis teic, ka skaistumu arborētumā var baudīt jebkurā gadalaikā.

no maija līdz oktobrim, bet rūpējāmies, lai nojauktu jebkādas sezonu robežas un cilvēkiem dotu iespēju, piemēram, arī ziemas laikā piedzīvot skaistus notikumus. Pagājušajā gadā decembrī arborētumā izskanēja Kārļa Kazāka koncerts. Tā apmeklētājiem bija pavisam jauna pieredze, jo koncerts patiesi

norisinājās ārā, kad apkārt viss bija piesnidzis. Tāpat ziemas notikumi nāk caur pārgājieniem un vides izziņas notikumiem. Šī gada viens no spilgtākajiem notikumiem bija 4. maija jeb Baltā galdauta svinības. Manā skatījumā baltais galdauts ir elements, kas savēd cilvēkus pie viena galda, un arborētumā tas

lieliski izdevās. Pilnīgi nepazīstami cilvēki sēdās pie galda, iestiprinājās, iepazīnās, klausījās kokles skaņās, un tur notika maģija. Īpašs notikums ir peoniju ziedēšanas laiks. Jau vairākus gadus arborētumā svinam peoniju ziedu parādi visa mēneša garumā. Savukārt augusts jau otro gadu iezīmējas ar hortenziju simfoniju. Ziedot hortenziju kolekcijai, aicinām uz skaistu kultūras satikšanos. Mūsu kultūras norises iet roku rokā ar kolekciju ziedēšanas parādi. Nākamais lielākais pasākums, kuru cilvēki gaida, ir Raganu slotu balle. Šis notikums ir veltīts īpaši kokaugu kolekcijai, kas ir raganu vēja slotas. Caur to cilvēkiem sniedzam iespēju iegriezties arborētumā vakara stundās.

LVM Kalsnavas arborētums nebūt nav konkurents vietējiem kultūras namiem un pilsētas kultūras centram. Īpašais, ko var sniegt arborētums, ir emocijas.

– Mēs iedomam pavisam citu vidi, citas emocijas un izjūtas, jaunu pieredzi. Arborētums ir pieprasīts ar individuāliem, ļoti personiskiem notikumiem,

kas ir ģimenes svētki, kristības, dzimšanas dienas, kāzas. Sajūtas arborētumā var notvert dažādas. Manuprāt, šī vieta ir ne tikai kokaugu kolekcija, bet arī emociju, mirkļu un sajūtu krājkašete, ko katrs kolecionējam. Arborētumā ir gaidīts ikviens, neatkarīgi no viņa vecuma, statusa, piederības utt. Šeit mēs ieejam šķietami vieni, bet iznākam jau ar citu skatu uz dzīvi. Tā ir mūsu misija – dot iespēju cilvēkiem savā ikdienas dinamiskajā ritmā ievilkst elpu un malku svaiga gaisa, padomāt domas, kurām ikdienā varbūt neatliek laika.

Projektu sagatavoja AGRITA NUSBAUMA-KOVALEVSKA AGRĀ VECKALNIŅA foto

Projektu finansē MEŽA ATTĪSTĪBAS FONDS